

Gemeenteraad Huizen
Graaf Wichman 10
1276 KB Huizen

Onderwerp: Beantwoording Raadsvragen

Uw brief van :

Nummer : 1130177

Ons kenmerk : ko/ma

Toestel nr :

Huizen : 26 januari 2021

Uw kenmerk :

Bijlagen :

VERZONDEN 28 JAN. 2021

Bij beantwoording van deze brief, graag datum, nummer en onderwerp vermelden.

Geachte heer/mevrouw,

De PvdA heeft op 30 december 2020 aan het college vragen gesteld over de terugvordering van bijstand.

Hieronder leest u de antwoorden van het college.

Vraag 1

Hoe wordt er in de gemeente Huizen omgegaan met giften, in natura of geldbedragen, aan inwoners die een Participatiewet uitkering ontvangen? Welke grenzen worden er gehanteerd?

Antwoord

De bijstand biedt een bestaansminimum voor mensen, die niet zelf in hun levensonderhoud kunnen voorzien. Kun je zelf in je levensonderhoud voorzien (bijvoorbeeld door werk of alimentatie), dan krijg je geen of een lagere uitkering. De bijstand verschilt hierin sterk van bijvoorbeeld een WW-of WAO-uitkering.

De hoogte van de bijstandsuitkering is landelijk geregeld. De bijstandsuitkering is bedoeld voor de kosten voor wonen (inclusief gas, water en licht), verzekeren (althans, de verplichte verzekeringen), kleding en boodschappen. Een belangrijk onderdeel van de Participatiewet is de inlichtingenplicht van artikel 17. Hierin staat de verplichting om onverwijld op verzoek of uit eigen beweging alles te melden waarvan het redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat het van invloed kan zijn op het recht op bijstand of de arbeidsinschakeling.

Deze uitgangspunten staan in de volgende artikelen van de Participatiewet:

Artikel 17 lid 1 (eerste volzin)

De belanghebbende doet aan het college op verzoek of onverwijld uit eigen beweging mededeling van alle feiten en omstandigheden waarvan hem redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat zij van invloed kunnen zijn op zijn arbeidsinschakeling of het recht op bijstand.

Artikel 19 lid 1 en 2

1. Onverminderd paragraaf 2.2, heeft de alleenstaande of het gezin recht op algemene bijstand indien:
 - a. het in aanmerking te nemen inkomen lager is dan de bijstandsnorm; en
 - b. er geen in aanmerking te nemen vermogen is.
2. De hoogte van de algemene bijstand is het verschil tussen het inkomen en de bijstandsnorm.

Artikel 31 lid 1

Tot de middelen worden alle vermogens- en inkomensbestanddelen gerekend waarover de alleenstaande of het gezin beschikt of redelijkerwijs kan beschikken. Tot de middelen worden mede gerekend de middelen die ten behoeve van het levensonderhoud van de belanghebbende door een niet in de bijstand begrepen persoon worden ontvangen. In elk geval behoort tot de middelen de ten aanzien van de alleenstaande of het gezin toepasselijke heffingskorting, bedoeld in hoofdstuk 8 van de Wet inkomstenbelasting 2001.

Artikel 31 lid 2 onder m

Niet tot de middelen van de belanghebbende worden gerekend: giften en andere dan de in onderdeel l bedoelde vergoedingen voor materiële en immateriële schade voor zover deze naar het oordeel van het college uit een oogpunt van bijstandsverlening verantwoord zijn.

Artikel 33 lid 1

Indien inkomen in natura in aanmerking wordt genomen wordt de waarde daarvan vastgesteld op het daarvoor door belanghebbende opgeofferde bedrag.

Het ontvangen van een gift valt onder de inlichtingenverplichting, want het kan van invloed zijn op het recht op bijstand. In de Participatiewet ligt echter niet vast tot welk bedrag een gift wordt vrijgelaten en/of wat moet worden verstaan onder het begrip "uit oogpunt van bijstandsverlening verantwoord".

Dat betekent dat consulenten van Maatschappelijke zaken zelf vanuit hun professionaliteit beoordelen of een gift (zowel in natura als in geld) uit oogpunt van bijstandsverlening verantwoord is, en kan worden vrijgelaten.

Hierbij wordt meegewogen of de gift/betaling incidenteel of structureel is, om welk (e) bedrag(en) het gaat en wat het doel van de gift/betaling is, en eventueel ook -afhankelijk van de gift - of er een achterliggende hulpvraag is.

Er is geen vastgesteld beleid op dit onderdeel, wel een interne richtlijn (incidentele gift/betaling € 136,13). Er wordt bij de uitvoering vanuit gegaan dat als een inwoner af en toe een cadeau ter waarde van maximaal dit bedrag krijgt, dit uit oogpunt van bijstandsverlening verantwoord is, en dat het kan worden vrijgelaten. Dit bedrag is niet in beton gegoten. Een cadeau met verjaardag, Sinterklaas of Kerst van bijvoorbeeld € 150,- ontvangen, is wat anders dan elke maand bijvoorbeeld € 75,- of een bijdrage in de lasten.

Doordat niet strak is geregeld wat wordt vrijgelaten en wat uit oogpunt van bijstandsverlening verantwoord is, is het mogelijk om van geval tot geval te beoordelen wat er speelt en maatwerk te verlenen. Consulenten pakken deze ruimte ook in de praktijk.

Vraag 2

Wanneer wordt er een rechtmatigheidsonderzoek ingesteld naar giften? Gebeurt dat bijvoorbeeld nav signalen of steekproefsgewijs?

Antwoord

Vanaf de allereerste contacten met een inwoner, wordt de omvang van de inlichtingenplicht uitgebreid besproken met een inwoner. Daarnaast staat de inlichtingenplicht vermeld op aanvraagformulieren, in foldermateriaal en in beschikkingen.

Als de bankafschriften bij een rechtmatigheidsonderzoek, een aanvraag levensonderhoud of bijzondere bijstand hiertoe aanleiding geven wordt doorgaans eerst het gesprek met de inwoner aangegaan over de gift/betaling en uitleg over de Participatiewet gegeven.

De bankafschriften kunnen aanleiding zijn voor besluitvorming (bijvoorbeeld gift in mindering brengen op uitkering) en/of nader onderzoek, en/of het gesprek aangaan met de inwoner over achterliggende hulpvragen en zoeken naar een oplossing.

Er zijn voor zover bekend geen steekproeven gericht op giften uitgevoerd. Het is wel mogelijk dat een gift naar voren komt bij onderzoeken van interne controle of juridische kwaliteit.

Vraag 3

Worden gevonden overtredingen altijd voorgelegd aan de wethouder en hoe vaak wordt de hardheidsclausule (mogelijkheid tot afwijken van een voorgestelde maatregel) toegepast?

Antwoord

De besluitvorming is gemandateerd aan consultants, en verloopt niet via de wethouder. Als een inwoner het niet met een besluit eens is, staat bezwaar-en beroep open. Bij bezwaar geldt dat een onafhankelijke en kritische commissie advies uit brengt aan het college.

Aantallen zijn niet te achterhalen. Besluiten worden genomen op grond van de Participatiewet, niet op grond van de hardheidsclausule. De Participatiewet biedt in principe voldoende ruimte.

Vraag 4

Is het college met ons van mening dat het hier om (financieel) kwetsbare inwoners gaat, die altijd eerst een waarschuwing zouden moeten krijgen in bovenstaande gevallen, zodat zij de kans krijgen hun gedrag aan te passen?

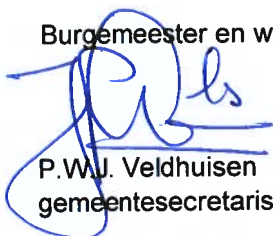
Antwoord

Hoewel inwoners met een bijstandsuitkering vaak financieel kwetsbaar zijn, is dit geen reden om de inwoner altijd eerst de mogelijkheid te bieden het gedrag aan te passen. Het hangt van de situatie (bedrag, frequentie, soort betaling e.d.) af of inwoners eerst de mogelijkheid moeten krijgen om het een en ander aan te passen, of dat direct tot besluitvorming wordt overgegaan. Als er aanleiding is om een situatie eerst te laten aanpassen, dan gebeurt dat.

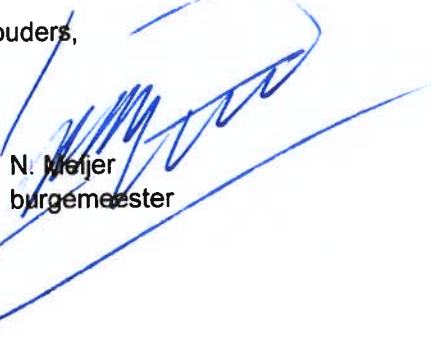
Overigens is de term "waarschuwing" geregeld in de Participatiewet en in het Boetebesluit socialezekerheidswetten. Als ten onrechte bijstand wordt verleend doordat de inlichtingenplicht niet wordt nagekomen moet een bestuurlijke boete worden opgelegd. Deze boete bedraagt in de meeste gevallen 50% van de teveel betaalde bijstand. Als het niet nakomen van de inlichtingenplicht niet heeft geleid tot een terugvordering of slechts tot een kleine terugvordering (max € 150,00) hoeft de eerste keer geen boete te worden opgelegd, maar kan in plaats daarvan een waarschuwing worden gegeven.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders,

P. W. J. Veldhuisen
gemeentesecretaris

N. Meijer
burgemeester